

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:
Dr. Enea Popa

Redacția: Piața Regele Ferdinand 55
Administrația: Piața Regele Ferdinand 56

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare la 5, 15 și 25 a fiecărei luni
sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe anul întreg 120 Lei
Pe jumătate an 60 Lei
Pe trei luni 30 Lei

Foametea

de D. R. Ioanițescu, deputat.

Dela un capăt la altul al țării se aud strigăte desnădăjduite: „Nu mai avem ce mânca“.

Țăranii și muncitorii trec sub aceeași amenințare: „foametea“.

Spectrul foamei pândește și pe unii și pe alții de o potrivă.

Cei dintâi, sătenii, nu mai au porumb, nu mai au nutreț. Rabdă ei, — rabdă copiii — iar vitele le mor de foame.

Cei de al doilea, — muncitorii, strigă desnădăjduiți: „vrem muncă sau pâine“.

Blestemată este țara care nu poate da fiilor ei „muncă sau pâine“.

Fabricile se închid una câte una. Cele mai multe reduc lucrul la o jumătate de zi. Muncitorii se văd lipsiți și de puținul salariu cu care puteau să-și astâmpere foamea. Unii din ei ne mai putând îndura și-au făcut singuri seama, — s'au sinucis.

La Brăila o întregă familie s'a sinucis prin asfixie cu cărbuni. Au închis bine ușile și ferestrele, — au dat drumul fumului otrăvitor al cărbunelui care i-a adormit pentru totdeauna.

S'au culcat cu hotărârea, de a nu se mai deștepta niciodată

în mijlocul acestei lumi care nu le-a putut garanta nici muncă, nici pâine.

Un alt muncitor „Ciurea dela Petroșani“ tot din cauza mizeriei și a lipsei de lucru și-a legat de brâu un pachet cu dinamită. Cu un curaj nebun a aprins el singur fitilul care a explodat dinamita și l-a făcut bucăți de carne.

Se poate o mai tristă priveliște ca într'o țară cu mari bogății lăsate de D-zeu țărani și muncitori să piară de foame?

Nu este oare o mână nevăzută care, lucrând la întuneric, aruncă asupra țării tot cortegiul acesta de nenorociri?

Din păcate așa este. Politica economică a guvernului liberal pus pe jaf și acaparare a produs această rușine: „foametea“.

„Agricultura lăncezește, industria este paralizată și comerțul în plin faliment“.

Partidul liberal a acaparat și a secat toate isvoarele de producțiune. În orbirea lor nu și-au dat seama că pentru îmbogățirea câtorva se abate asupra țării „foametea“.

S'au gândit numai la ei.

Țara? Poporul? Clasele mun-

loc tustrei, și mănâncă, până ce gâtesc de mâncat toate cele cinci pâni, de parcă n'au mai fost.

După ce-au mântuit de mâncat călătorul străin scoate cinci lei din pungă și-i dă, din întâmplare, celui ce avusese trei pâni, zicând:

— Primiți, vă rog, oameni buni, această mică mulțămăie dela mine, pentru că mi-ați dat de mâncare la nevoie; veți cinsti mai încolo câte un pahar de vin, sau veți face cu bani ce veți pofti. Nu sânt vrednic să vă mulțămesc de binele ce mi-ați făcut, căci nu vedeam lumea înaintea ochilor, de flămând ce eram.

Cei doi nu prea voiau să primească, dar după multă stăruință din partea celui al treilea au primit. Dela o vreme călătorul străin și-a luat ziua bună dela cei doi și apoi și-a căutat de drum. Ceilalți mai rămân o leacă sub răchită la umbră, să odihnească bucatele. Și din vorbă în vorbă, cel ce avuse trei pâni, dă doi lei celui cu două pâni, zicând:

— Ține, frate, partea dumitale, și fă ce vrei cu dânsa. Ai avut două pâni

citoare și producătoare? Țăranii? Muncitorii? Nu interesează, pentru că la ei nu contează viața și vloga neamului, ci numai interesul material — lăcomia de bani, pofta de arginți.

Va veni vremea când țara să-răcită se va răzbuna și va răsufla ușurată.

Mi-e teamă însă să nu fie târziu.

De aceea partidul nostru a pornit campania de răsturnare a guvernului „foametei“.

Scăparea țării, a muncitorimii și a țărănimii nu o poate da partidul acaparării și al cătușelor

economice.

Numai partidul celor mulți și drepti, — partidul N-Țărănesc va zdrobi cătușele care sugrumă producțiunea și munca neamului.

Vom lua măsuri ca sub oblăduirea partidul național-țărănesc cel puțin această rușine să dispară.

Nu se poate într'un regim de libertate al producțiunii să nu dispară strigătul dureros „vrem muncă sau pâine“.

„Blestemată este țara care nu poate da fiilor ei muncă sau pâine“.

(Țărănismul).

Politica în țară.

Guvernul liberal se tot frământă să facă odată împrumutul cel mare în streinătate, ca apoi să înceapă așa numita stabilizare a leului. Toate semnele ne arată, însă, că liberalii nu vor putea dobândi nici un împrumut mai mare dela bancherii din streinătate. Și poate ar fi și mai bine să nu poată dobândi nici un împrumut, căci, după cum se scrie de vre-o câteva zile prin gazetele din București, liberalii ar putea face împrumutul cel mare numai punând mari sarcini pe țară. Liberalii ar vrea să facă împrumutul cu orice preț, căci ei nădăjduesc, că dobândirea împrumutului le-ar fi de mare ajutor să mai poată sta la cârma țării. Lucrurile nu stau, însă, tocmai așa cum cred liberalii. Ci cam altfel. Și anume, — că vor dobândi, că nu vor dobândi împrumutul, — plecarea liberalilor dela cârma țării se va întâmpla în timpul cel mai

apropiat.

Partidul național-țărănesc a început să ia măsurile trebuincioase pentru ducerea la îndeplinire a însemnatelor hotărâri luate în adunarea dela Alba-Iulia.

Cenzurat

Cinci pâni.

Doi oameni, cunoscuți unul cu altul, călătoreau odată, vara, pe un drum. Unul avea în traista sa trei pâni și celalalt două pâni. Dela o vreme, fiindu-le foame, poposesc la umbra unei răchiți pletoase, lângă o fântână cu ciutură, scoate fiecare pânile ce avea și se pun să mănânce împreună ca să aibă mai mare poftă de mâncare. Tocmai când scoaseră pânile din traiste, iacă un al treilea drumeț, necunoscut, îi ajunge din urmă și se oprește lângă dânsii, dându-le ziua bună; apoi se roagă să-i dea și lui ceva de mâncare, căci e tare flămând și n'are nimica merinde la dânsul, nici de unde cumpăra.

— Poftim, om bun, de-i ospăta împreună cu noi, ziseră cei doi drumeți călătorului străin; căci mila Domnului unde mănâncă doi, mai poate mânca și al treilea. Călătorul străin, flămând cum era, ne mai așteptând multă poftă, se așeză jos lângă cei doi și încep a mânca cu toții la pâne goală și a be apă rece din fântână, căci altă udătură nu aveau. Și mănâncă ei la un

întregi, doi lei și se cuvin. Și mie îmi opresc trei lei, fiindcă am avut trei pâni întregi și tot ca ale tale de mari, după cum știi.

— Cum așa, zise celalalt cu dispreț; pentru ce numai doi lei, și nu doi și jumătate, partea dreaptă ce ni se cuvine fiecăruia? Omul putea să nu ne deie nimic, și atunci cum rămânea?

— Cum să rămâie, zise cel cu trei pâni; atunci aș fi avut eu pomană pentru partea ce mi se cuvine dela trei pâni, iar tu — dela două, și pace bună. Acum însă, noi am mâncat degeaba, și banii pentru pâne îi avem în pungă cu prisos: eu trei lei și tu doi lei; fiecare după numărul pânile ce am avut. Mai dreaptă împărțeală decât aceasta nu cred că se mai poate nici la Dumnezeu sfântul.

— Ba nu, prietene, zise cel cu două pâni; eu nu mă țin că mi-ai făcut parte dreaptă. Haide să ne judecăm și cum a zice judecata, așa să rămâie.

— Haide și la judecată, zise celalalt, dacă nu te mulțamești; cred că și judecata are să-mi găsească dreptate, deși nu m'am târât prin judecăți, de când sânt.

Și așa, pornesc ei la drum, cu hotărârea să se judece. Și cum ajung într'un loc unde era judecătoria, se înfățosează înaintea judecătorului și încep a spune împrejurarea din capăt, pe rând fiecare: cum a venit întâmplarea, de au călătorit împreună; de au stat la masă împreună; câte pâni au avut fiecare; cum a mâncat drumețul cel străin la masa lor, deopotrivă cu dânsii; cum le-a dat cinci lei drept mulțămăie și cum cel cu trei pâni a găsit cu cele să-i împartă.

Judecătorul, după ce-i ascultată pe amândoi cu luare-aminte, zise celui cu două pâni:

— Și nu ești mulțămit cu împărțeala ce s'a făcut, omule?

— Nu, domnule judecător, zise nemulțămitul; noi n'am avut de când să luăm plată dela drumețul străin pentru mâncarea ce i-am dat: dar dac'a venit întâmplarea de-așa, apoi trebuie să împărțim drept în două ceea ce ne-a dăruit oaspetele nostru; așa cred eu că ar fi cu cale, când e vorba de dreptate.

— Dacă e vorba de dreptate, zise judecătorul, apoi fă bine de înapoiește un

Conducerea partidului național-țărănesc lucrează mai departe la alcătuirea unui plan de luptă cât se poate mai bun și mai potrivit pentru ducerea la bun sfârșit a luptei pornită pentru răsturnarea guvernului liberal, pentru ducerea la îndeplinire a însemnatelor hotărâri dela Alba-Iulia. Planul de luptă se va cunoaște în întregime în timpul cel mai apropiat.

La 4 Iunie a. c. s'a implinit anul de când guvernul Averescu a fost alungat dela putere în felul cunoscut de toată lumea. S'au mai implinit și 10 ani dela întemeierea partidului averescan. Partidul averescan a voit să prăznuiească amintirea acelor zile prin ținerea unei mari adunări politice în orașul Timișoara. În ziua de 4 Iunie a. c. s'au și adunat la Timișoara mulți conducători ai partidului averescan și vre-o 3000 de țărani din Banat. Părtea cea mai mare din cei 3000 de țărani nu a venit, însă, să asculte pe dl general Averescu și pe ceilalți vorbitori averescani, ci au venit în credința că în ziua aceea va ține o adunare și dl Maniu, căci așa li s'a spus de oamenii averescanilor cari au întrierat satele ca să aducă

lume la adunarea averescanilor. Văzându țărani că au fost păcăliți de averescani, — adică au fost înșelași să vie la Timișoara să asculte pe dl Maniu și când colo nici vorbă ca dl Maniu să fie acolo, — au început să-i huiduiască și să-i fluiere pe averescani și unii s'au luat la pâruială. Așa, adunarea averescanilor s'a început cu un mare scandal. Averescanii aduc învinuiri partidului național-țărănesc pentru cele întâmplate, spunând că partidul nostru a pus la cale cele întâmplate. Partidul național-țărănesc nu are nici o vină pentru cele întâmplate. Partidul național-țărănesc este pentru perfecta libertate de manifestare a tuturor partidelor politice. Dacă la Timișoara s'au întâmplat unele scandaluri, vinovați sunt numai acei oameni ai averescanilor, cari au umblat pe sate, spunând oamenilor să meargă la Timișoara ca să asculte pe Maniu, și când colo de venirea dlui Maniu nici vorbă n'a fost. Văzându-se oamenii păcăliți s'au dus la adunarea averescanilor și au tulburat puțintel' apa.

Cam așa pățește cel ce umblă cu minciuna.

numărul membrilor maghiari și români. Cam prin anul 1882 meșterii unguri din Reghin încep a dobândi majoritatea în asociație, ceea ce se poate observa și din împrejurarea că procesele verbale încep a se redacta și în limba maghiară. Până la 1882 procesele verbale se dresau numai în limba nemțească. Dela 1882 până la 1897 se drează, paralel, în limba nemțească și maghiară. Iar delo 1897 incoace se drează numai în limba maghiară.

Intre timp se desființează breslele și „Bresla cizmarilor din Reghin” își schimbă numele în „Asociația cizmarilor din Reghin”.

În cursul vremii, statutele asociației au suferit mai multe modificări, dar scopul asociației a rămas același: **apărarea intereselor comune ale cizmarilor.**

Astăzi asociația numără 106 membri. Din aceștia 55 sunt Unguri, 29 Sași, 21 Români și 1 Evreu.

După cum se vede, din asociație fac parte cizmari de toate naționalitățile, dar cu toate acestea în sânul asociației domnește cea mai bună și binefăcătoare bunăînțelegere.

Din prilejul serbării celor 200 ani de viață ai „Asoc. cizmarilor din Reghin” dorim și noi, ca serăbriile cari se vor aranja în zilele de 16-17 Iunie crt. să aibă un succes strălucit, iar asociația să propășească cât mai mult în viitor.

leu-istivalalt, care, spui c'a avut trei pâni.

— De asta chiar mă cuprinde mirare, domnule judecător, zise nemulțămîntul cu îndrăzneală; eu am venit înaintea judecății să capăt dreptate și văd că dumneata, care știi legile, mai rău mă acufunzi. De-a fi să fie tot așa și judecata dinaintea lui Dumnezeu, apoi vai de lume!

— Așa și se pare dumitale, zise judecătorul liniștit; dar ia să vezi că nu-i așa. Ai avut dumneata două pâni?

— Da, domnule judecător, două am avut.

— Tovarășul dumitale avut-a trei pâni?

— Da, d-le judecător, trei a avut.

— Udătură ceva avut-ași vreunul?

— Nimic, d-le judecător; numai pâne goală și apă rece din fântână, fie de sufletul cui a făcut-o acolo în calea trecătorilor.

— Dinioarea, parcă singur mi-ai spus, zise judecătorul, că ai mîncat toți tot ca unul de mult; așa este?

— Așa este domnule judecător.

— Acum, ia să statornicim rînduiala următoare, ca să se poată ști hotărât,

care câte pâne a mîncat: să zicem, că s'a tăiat fiecare, pâne în câte trei bucăți deopotrivă de mari; câte bucăți ai fi avut dumneata, care spui că avuși două pâni?

— Șase bucăți-aș fi avut, domnule judecător.

— Dar tovarășul dumitale, care spui că a avut trei pâni?

— Nouă bucăți ar fi avut, domnule judecător.

— Acum, câte fac la un loc: șase bucăți și cu nouă bucăți?

— Cinsprezece bucăți, d-le judecător.

— Câți oameni ai mîncat aceste cinsprezece bucăți de pâne?

— Trei oameni, d-le judecător.

— Bun! Câte-câte bucăți vin de fiecare om?

— Câte cinci bucăți, d-le judecător.

— Acum, îți minte, câte bucăți ai fi avut d-ta?

— Șase bucăți, d-le judecător.

— Dar de mîncat, câte ai mîncat d-ta?

— Cinci bucăți, d-le judecător.

— Și câte și-au mai rămas de întrecut?

— Numai o bucată, d-le judecător.

† **Dr. Gregoriu Zonda**, avocat, fost judecător la Judecătoria Reghin, a încetat subit din viață în ziua de 6 Iunie a. c.

Immormantarea a avut loc în ziua de 8 Iunie crt. în cimitirul romano-catolic din Reghin.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Știri mărunte.

Direcțiunea gimnazului român de stat din Reghin a conovcat adunarea comitetului școlar pe ziua de 24 Iunie a. c., orele 2 p. m., în clădirea gimnazului.

La caz că n'ar fi prezenți jumătate din numărul membrilor, adunarea generală se va ține în ziua de 1 Iulie a. c., orele 2 p. m., cu orice număr de membri prezenți.

Ordinea de zi a adunării este: 1) alegerea noului comitet școlar. 2) Birgetul pe anul 1928. 3) Eventuale propuneri.

Publicațiune de vânzare cu oferte în scris.

Subsemnatul **Dr. Pompeiu Pitea** avocat în Reghin, curatorul mesei de faliment a falitului **Victor Kleinfeld** fost comerciant de textile și haine confecționate în Reghin, în baza hotărârei consiliului creditorilor, prin aceasta public concurs cu oferte în scris, pentru vânzarea mărfurilor (haine confecționate pentru popor) consemnate în inventarul din Reghin la pozițiile 1, 6, 8, 15, 19, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, și în inventarul din Miercurea-Ciuc la pozițiile 46, 48, 49, 50, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 68, 73, 86, în valoare extimatativă de 70.000.

Acestea mărfuri se pot vedea de amatori în fiecare zi între orele 15-18 pe lângă intervenția subsemnatului.

Condițiunile de vânzare sunt următoarele:

1. Ofertele se pot face numai asupra tuturor obiectelor puse în vânzare și sunt a se preda în scris în plic, înscris în biroul subsemnatului avocat până în **15 Iunie 1928 orele 18 p. m.**

2. Deodată cu ofertele sunt a se depune în numerar la mîna subsemnatului **10%** din suma de estimare.

3. Ofertanții sunt obligați a declara în ofertele lor, că cunosc condițiunile de vânzare și le acceptă întru toate altfel ofertele lor nu se vor lua în considerare.

4. Ofertele se vor deschide la **16 Iunie 1928 ora 11** în biroul din Reghin, al avocatului **Dr. Iosif Keppich** notarul

— Acum să stăm aici, ceea ce te privește pe dumneata, și să luăm pe istalat la rînd. Ții minte, câte bucăți de pâne ar fi avut tovarășul d-tale?

— Nouă bucăți, d-le judecător.

— Și câte a mîncat el de toate?

— Cinci bucăți, ca și mine, domnule judecător.

— Dar de întrecut, câte i-au mai rămas?

— Bun, ia acuș avem să ne înțelegem cât se poate de bine. Vra-să-zică, dumneata ai avut numai o bucată de întrecut, iar tovarășul dumitale, patru bucăți; acum, o bucată de pâne rămasă dela dumneata și cu patru bucăți dela istalat, fac la un loc cinci bucăți?

— Taman cinci, d-le judecător.

— Este adevărat că aceste cinci bucăți de pâne le-a mîncat oaspetele d-voastră, care spui că v'a dat cinci lei drept mulțămîtă.

— Adevărat este, d-le judecător.

— Așa dar, dumitale și se cuvine numai un leu, fiindcă numai o bucată de pâne ai avut de întrecut; și aceasta, ca și cum ai fi avut-o de vânzare, de

consiliului creditorilor și asupra acestora va hotărâ cosiliul creditorilor în aceiași zi la ora 16.

5. Consiliul creditorilor i-șirezervă dreptul de accepta pe ori care dintre oferte sau a le refuza pe toate fără de motivare.

6. Cumpărătorul acceptat e dator a plăti prețul mărfurilor cumpărate precum și taxele fișcale, până în ziua de 18 Iunie 1928, timp cînd va prelua și transporta marfă cumpărată.

Reghin, la 31 Maiu 1928.

Dr. Pompeiu Pitea avocat
curatorul mesei de faliment
Victor Kleinfeld din Reghin.

No. Pers. Jur. 1056/1924.

347

Incheiere.

Tribunalul în baza cererii și anexelor înaintate sub No. de mai sus pentru recunoșterea și înscrierea în Registrul Pers, Juridice a Gremiului Comercial german din Reghin, prin aceasta ordonă înscrierea Societății în Registrul Pers. Juridice, conf. art. 2 din Lege și art. 98 din regulament.

Despre aceasta vă încunoștințează pentru conformare. Tg.-Mureș, la 10 Septemb. 1924

G. Zajzon m. p.

Ștefan Leon m. p.

grefier.

consilier.

No. G. 443-3 exec. 1928.

343

Publicație de licitație.

Subsemnatul portărel prin aceasta publică, că în baza decizunii No. 6642, 6634, 6640, 6641/1927 a jud. mixte din Reghin în-favorul reclamantului **Cassa de Economie reprezentat prin avocat Dr. Wermescher Emil** pentru incassarea creanței de **Lei 27.000** — bani și acces. se fixează termen de licitație pe ziua **18 Iunie 1928** la orele **3 p. m.** la fața locului în **Dumbrava unde** se vor vinde prin licitațiune publică judiciară: obiecte în valoare de **13.000 Lei.** În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 18 Maiu 1928.

Fülöp Géza, portărel.

No. 797—1928 port.

349

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștință publică, că în baza decizunii No. 3867 1925 jub. de ocol din Brașov și No. G. 5053—1927 Judecătoria mixte Gheorgheni în favorul reclamantului **Dr. Francisc Erdélyi** repr. prin avocat **Dr. Ferdinand Vámos** pentru incasarea creanței de **3575 Lei 15 b.** și acc., se fixează termen de licitație pe ziua **21 Iunie 1928 orele 10 a. m.** la fața locului în comuna Gheorgheni la locuința urmăriților unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară: **1** garnitura de piele, **1** masă de birou în valoare de **24.000 Lei.** În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Pretenziunea care e de incasat, face **3575 Lei** capital, dobînzile cu **12%** socotite din ziua **1 Oct. 1927** iar atunci după suma de **1505 Lei,** până la **4 Ianuar 1928** și spesele **1930 L.** Gheorgheni, la 18 Maiu 1928.

V. Lőrincz, port. deleg.

oarec ași primit bani dela oaspetele d-voastră. Iar tovarășului dumitale i se cuvin patru lei, fiindcă patru bucăți de pâne a avut de întrecut. Acum dară, fă bine și înapoeste un leu tovarășului dumitale. Și dacă te crez nedreptățit, du-te la Dumnezeu și las' dacă și-a face și el judecată mai dreaptă decît aceasta.

Cel cu două pâni văzând că nu mai are încotro șovăi, înapoiește un leu tovarășului său, cam cu părere de rău, și pleacă rușinat!

Cel cu trei pâni însă, uimit de așa judecată, mulțamește judecătorului, și apoi iese, zicând cu mirare:

— Dacă'ar fi pretutindenii tot asemenea judecatori, ce nu iubesc a li cânta cucul în față... cei ce n'au dreptate, n'ar mai năzui în veci și'n pururea la judecată.

— Corciogarii, porecliți și apărători, ne mai avînd chip de traiu numai din minciuni, sau s'ar apuca de munca, sau ar trebui, în toată vieța lor, să tragă pe dracul de coadă...

Iar societatea bună ar rămânea nevădită.

Ion Creangă.